

Kompost

Odvajamo li kuhinjski otpad? Čak 30% ukupnog kućnog otpada čini organski otpad.

Kompostiranjem biorazgradivi kućni otpad možemo pretvoriti u nešto korisno. Iskoristite otpad koji obično bacate u smeće za izradu komposta koji vrijedi poput zlata za vaše biljke. Kompostiranje je stara prirodna metoda kojom ćete pretvoriti organske ostatke u plodni humus. Kompost nastaje od ostataka voća, povrća, čaja, kave itd.

Kada otpadne lišće, odumre biljka ili se sruši neka grana hranjive tvari se vraćaju zemlji.

Stavljanjem ostataka voća i povrća na hrpu načinjenu od otpalog lišća i granja ubrzat ćemo proces kompostiranja, a hranjivi kompost koristit će vrtu. Time ne samo da ćemo na najprihvatljiviji način zbrinuti organski otpad već ćemo reciklirati hranjive tvari.

Ostacima hrane poboljšat ćemo kvalitetu zemlje u vrtu. Zemlja će postati otpornija na nametnike i bolesti. Kompostiranjem hranimo biljke i sudjelujete u rješavanju problema otpada.

Prije nego započnemo kompostiranje važno je odabrati mjesto na kojem ćete držati kompost.

Kompost nužno ne zahtijeva veliki prostor, kompostirati možemo i na balkonu.

Kompost možemo slagati u hrpu koju po želji ogradimo drvom, ciglom, žicom.

Možemo kupiti i komposter koji nude specijalizirane trgovine. Za kompost može poslužiti plastična kanta, a i metalna kutija, ali dno kutije mora imati rupice. Na mjestu koje smo odabrali za kompostišta ne smije se skupljati voda. Bilo bi dobro da mjesto ima blagi nagib.

Ako slažemo kompost na hrpu, dovoljno je da u vrtu osiguramo mjesto gdje želimo držati kompost. Hrpu komposta preporučuje se pokriti. Hrpa bi trebala biti velika oko 1 metra i isto toliko široka. Dužina ovisi o količini opada kojim raspolažemo. Mjesto za kompostnu hrpu treba biti zaštićeno od vjetrova i jakog direktnog sunca.

Kompostiranje u hrpi omogućava lakši pristup kompostnom materijalu, lakše okretanje komposta, kontrolu vlažnosti i prozračnosti.

Materijali za kompostiranje razvrstavaju se u „zelene“ i „smeđe“.

Zeleni su materijali bogati dušikom ili proteinima. Oni pomažu bržem rastu korisnih mikroorganizama.

U zeleni kompost ubrajamo:

- travu
- talog kave
- filter vrećice od čaja
- ostatke od voća i povrća
- izmet domaćih životinja.

Smeđi materijali bogati su ugljenom ili ugljikohidratima. Smeđi kompost služi kao izvor hrane za mikroorganizme.

U smeđi kompost ubrajamo:

- otpalo lišće iz vrta i borove iglice
- koru drveća,
- grančice
- slamu, sijeno, piljevinu
- papir
- pamučna tkanina.

Neki organski otpaci se teško razgrađuju. Zbog toga se ne preporučuje staviti u kompost velike količine takvih otpadaka. Primjer takvih otpadaka su čepovi od pluta, ljuske oraha, češeri.

Kompostirati se nikako ne smiju osjemenjeni korovi, lišće oraha, bolesne biljke, ostaci kuhanih jela i proizvodi životinjskog porijekla. Ostaci hrane i mliječni proizvodi vrlo lako će privući glodavce. Osim toga, kompost bi se zbog štetnih bakterija mogao početi kvariti, te uzrokovati razne bolesti.

Zbog sadržaja teških metala i toksina na kompostišta nikako ne smijemo staviti otpatke koji sadrže kemikalije kao što su stari lijekovi, PVC ambalaža, stiropor, časopisi u boji, mačji ili pseći izmet, ostatci duhana, sadržaj vrećica iz usisavača itd.

Jedini izmet koji se preporučuje kao gnojivo u kompostištu je izmet životinja koje se hrane isključivo biljnom hranom kao što su krave, konji ili ovce.

Točan omjer „zelenog“ i „smeđeg“ ne postoji, ali se preporučuje da koristite dvije trećine „smeđeg“ na jednu trećinu „zelenog“ materijala. Stvaranje komposta će se dogoditi i bez točno određenog omjera jer se radi o prirodnom procesu.

Kako napraviti kompost:

- Kompostiranje započinje već u kuhinji odvajanjem biorazgradivog otpada i njegovim usitnjavanjem.
- Svaki put kada idemo kuhati obrok ili kavu, stvaramo određenu količinu bio otpada. Taj otpad koji nastaje od ostataka povrća, voća, taloga od kave i vrećica od čaja ne bacamo u smeće sa svim ostalim otpacima, već ga usitnimo i bacimo u posebnu kantu.
- Osnova svakog komposta je podloga, koja je poput temelja za kuću. Temelj kompostne hrpe trebao bi se sastojati od drvenastog krupnijeg materijala poput komadića drveta, grančica, pruća. Za dobar kompost kod slaganja treba voditi brigu o odnosu dušika i ugljika. Lišće i suhe biljke bogate su ugljikom, dok su biorazgradivi ostaci iz kuhinje bogati dušikom. Ugljik je bakterijama gorivo, a dušik - građevni materijal.
- Slažemo kompost na hrpu, prekrijemo ga zemljom ili slojem slame, sijena ili lišća. Kompost ne smije biti prevlažan. Ukoliko je kompost previše vlažan trebate omogućiti drenažu suvišne vode ili dodati suhog komposta kao što su novine ili piljevina. Ukoliko je kompost presuh potrebno ga je zaliti vodom ili dodati biljne ostatke koje će mu nadoknaditi nedostatak vode.
- Kompost trebate s vremena na vrijeme promiješati kako se ne bi usmrديو i kako bi dobio dovoljno kisika te se na taj način čim prije pretvorio u nama potreban humus. Redovno miješanje komposta donosi zrak bakterijama.
- Hrupu okrećemo otprilike svaka 3 mjeseca ili kada vidimo da se hrpa očigledno slegnula.
- Pri okretanju pazite da kompost koji je bio na dnu dođe na vrh i obrnuto. Tako će se kompost prozračiti, a po potrebi ga možemo i navlažiti.
- Ukoliko otpad odlažemo kako nastaje, okretanje moramo raditi češće, najmanje jednom mjesečno, ali ne prečesto jer ga moramo pustiti da se zagrije. Zagrijavanje komposta je jako važno jer se na taj način uništava sjeme korova, uzročnici bolesti i nametnici. Idealna temperatura u sredini hrpe komposta je 50 – 70 stupnjeva.
- Kompostnu hrpu trebate pokriti. Pokrivanjem, kompost štitimo od svjetla, ali i od pretjerane vlage u zimskim te prevelike suše u ljetnim mjesecima. Idealan materijal za pokrivanje je onaj koji propušta zrak, a zadržava vlagu, kao tanki sloj zemlje, suha trava, lišće, sijeno ili karton.
- Nakon 6 mjeseci do godine dana iz organskog otpada nastat će prirodno gnojivo bogato hranjivim tvarima – kompost.

Dobar kompost nema neugodan miris truljenja već više podsjeća na miris vlažne zemlje u šumi.

Zreli kompost je ujednačenog izgleda, grumenast, tamnosmeđe do crne boje. U njemu ne prepoznajemo početni biomaterijal.

Nezreo kompost nema tamnu boju, kiselkastog je mirisa ili miriše na gljive. U njemu se mogu naći ostaci tvari poput lišća, ostataka povrća i sl. Takav kompost najbolje je preokrenuti i pustiti da dozri.

Ukoliko uskoro planiramo zasaditi novo drvo, iskopajte rupu adekvatne veličine. Prije sadnje drveta neko vrijeme stavljajte biološki razgradiv kuhinjski otpad na dno rupe. Na taj način ćete zemlju u koju planirate zasaditi drvo obogatiti hranjivim tvarima.

Ako imamo dio vrta koji se momentalno ne obrađivati, ali želimo zadržati plodno tlo koje ćete u budućnosti iskoristiti za sadnju, organski kuhinjski otpad stavljamo na površinu zemlje. Na taj ćete način spriječiti isušivanje zemlje i rast korova.

Ukoliko trebamo hranjive tvari za zalijevanje vrta, organski otpad možemo odlagati u veliku kantu ili bačvu i jednostavno čekati da istrune, a potom iskoristiti za zalijevanje vrta, uz dodatak kišnice.